

ΒΗΜΑ *ra*zino

A NEW

STAR

IS

BORN

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΠΑΝΤΟΥΣΗ

Η ΤΑΛΑΝΤΟΥΧΑ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΡΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΥΧΗΜΕΝΗΣ ΣΕΙΡΑΣ ΤΟΥ ΜΕΓΑ «ΤΟ ΝΑΥΑΓΙΟ» ΜΙΛΑΕΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΥΧΙΑ, ΤΑ ΤΑΞΙΔΙΑ ΖΩΗΣ, ΤΟΝ ΕΡΩΤΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΣΚΛΗΡΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΠΟΥ ΒΙΩΝΟΥΜΕ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ

ΚΟΣΜΟΣ ΠΟΣΟ Η ΚΑΙΜΑΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΕΠΗΡΕΑΖΕΙ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΚΑΛ... Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΠΟΛΥΤΕΛΟΥΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ ΠΑΙΧΝΙΑΙΩΝ ΠΕΡΙΗΓΗΘΗΚΑΜΕ ΣΕ ΕΝΑ ΠΑΡΑΜΥΘΕΝΙΟ ΚΑΣΤΡΟ ΜΕ ΜΙΚΡΟΥΣ ΘΗΣΑΥΡΟΥΣ ΑΝΙ ΕΡΝΟ Η ΝΟΜΠΕΛΙΣΤΡΙΑ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ «ΣΥΝΟΜΛΑΕ» ΜΕ ΣΠΟΥΔΑΙΟΥΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΥΣ ΤΟΥ 20ού ΑΙΩΝΑ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΠΑΝΤΟΥΣΗ

«Ο έρωτας δεν απομυθοποιείται»

Η ταλαντούχα πρωταγωνίστρια μιλάει για την πολυσυζητημένη σειρά του MEGA «Το ναυάγιο», για την αναμέτρηση με το κείμενο του Τένεσι Ουίλιαμς, για το ταξίδι που αγάπησε και για την πραγματικότητα που πολλές φορές την πληγώνει.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΗ ΒΑΡΔΑΚΗ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ ΝΙΚΟΣ ΒΑΡΔΑΚΑΣΤΑΝΗΣ
FASHION EDITOR ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΖΩΗΣ

Είναι μια ηθοποιός που δεν φοβάται να εκφράσει τις αλήθειες της, που δεν τις στρογγυλεύει, που δεν διστάζει να ομολογήσει ακόμα και τις ρωγμές της. «Κοντράρομαι καθημερινά με τον εαυτό μου» θα πει σε μια αποστροφή του λόγου της. «Άλλες ημέρες, πάλι, συμβιβάζομαι με τον χαρακτήρα μου. Είναι ένας καθημερινός αγώνας να τα βρεις με σένα. Να πάψει να σε καταβάλλει το άγχος. Παλεύω με την κριτική, λοιπόν, που κάνω στον εαυτό μου, αλλά και με την κριτική που δέχομαι από τους άλλους. Αυτή πάντα πονάει, γιατί όλοι θέλουμε να είμαστε αρεστοί. Ναι, υπάρχουν πράγματα που με ταλαιπωρούν. Συνομιλώ με τις φωνές μέσα μου. Με τον εαυτό μου κανονικότητα βρίσκομαι σε διάλογο. Ευτυχώς όχι ακόμα δυνατά, ώστε να το ακούν και οι άλλοι γύρω μου...» προσθέτει με μια δόση αυτοσαρκασμού. Αναστασία Παντούση, η ηθοποιός με την αλαβάστρινη ομορφιά. Γεννημένη αγοροκόριτσο, ήταν όμως και το παιδί που κάθιζε τη μητέρα της και τον πατέρα της στον καναπέ και μεταμορφωνόταν μπροστά τους σε κάποια άλλη. Μιλάει για τους ρόλους της με πάθος και δεν κρύβει ότι υπάρχουν στιγμές που η άγρια πραγματικότητα την πληγώνει. «Πολλές φορές αναρωτιέμαι εάν αξίζει τελικά να φέρεις ένα παιδί σε αυτόν τον κόσμο που ζούμε» θα ομολογήσει κάποια στιγμή στη διάρκεια της κουβέντας μας. Εφέτος η ίδια πρωταγωνιστεί στην πολυσυζητημένη δραματική σειρά του MEGA «Το ναυάγιο», η οποία πρωταγωνιστεί στους πίνακες τηλεθέασης. Βασισμένη στο ομότιτλο βιβλίο του Σπύρου Πετρουλάκη, με το σενάριο να υπογράφει ο Γιώργος Κόκουβας και τη σκηνοθεσία ο Γιάννης Χαριτίδης, η σειρά διαθέτει ένα all star cast ηθοποιών οι οποίοι ζωντανεύουν τους ήρωες μιας

ιστορίας που γεννιέται στα παγωμένα νερά του Αιγαίου όταν το πλοίο «Φοίνιξ» στο οποίο επιβαίνουν βυθίζεται. Η μοίρα σημαδεύει τους επιζώντες ανεξίτηλα, σε μια ιστορία για το πένθος, την απώλεια, για τη ζωή που πάντα συνεχίζεται, αλλά και για τον αγώνα για δικαίωση με φόντο μιαν άλλη Ελλάδα, εκείνη της δεκαετίας του '60.

Την ίδια στιγμή, στο θέατρο συναντά τον εμβληματικό ρόλο της Κάθριν στο αριστουργηματικό έργο του Τένεσι Ουίλιαμς «Ξαφνικά πέρσι το καλοκαίρι». Το πρώτο πράγμα που αναζητά όταν αναλαμβάνει έναν ρόλο; «Το βλέμμα του. Το πώς κοιτάζει τους άλλους, τον κόσμο» απαντά. Και πράγματι, η Αναστασία Παντούση κρύβει πολλά διαφορετικά βλέμματα μέσα της.

Κυρία Παντούση, θα ήθελα να ξεκινήσουμε από το «Ναυάγιο», τη σειρά του Mega που τόσο έχει αγαπηθεί από το κοινό. Τι σας συγκινεί σε αυτή την ιστορία;

«Με συγκινεί ότι είναι βασισμένη σε αληθινά γεγονότα. Στο πολύνεκρο ναυάγιο της Φαλκονέρας. Είναι μια ιστορία για ανθρώπους που χάθηκαν άδικα και εμείς παρακολουθούμε τις ζωές αυτών που έμειναν πίσω και αγωνίζονται για τη δικαίωση των νεκρών τους. Δεν μπορώ να σας κρύψω πως, θέλοντας και μη, συνειρμικά η σκέψη μου με οδηγεί σε ό,τι συνέβη στα Τέμπη. Δεν επρόκειτο και εκεί για ένα τραγικό δυστύχημα, αλλά για μια δολοφονία, καθώς κάποιοι δεν έκαναν σωστά τη δουλειά τους, πορεύτηκαν με αυτό το καταστροφικό "δεν πειράζει". Βλέπω αυτές τις ημέρες αυτή τη μητέρα, τη Μαρία Καρυστιανού, που έχασε την 20χρονη κόρη της, να στέκεται περήφανη για να δικαιώσει τις ψυχές που χάθηκαν. Και δεν μπορώ παρά να θαυμάζω το κουράγιο και το σθένος κάθε ανθρώπου που παλεύει για να δικαιώσει τους δικούς του. Αυτό ακριβώς το στοιχείο με συγκινεί και στη δική μας ιστορία».

«
Παλεύω με την κριτική που κάνω στον εαυτό μου, αλλά και με την κριτική που δέχομαι από τους άλλους. Αυτή πάντα πονάει, γιατί όλοι θέλουμε να είμαστε αρεστοί

»

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Ο ΘΡΥΛΟΣ ΤΩΝ ΦΩΤΟΓΡΑΦΩΝ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Απόλυτα ρεαλιστής και με αίσθηση της «ιστορικότητας» της στιγμής που απαθανάτιζε, αλλά και εξίσου ρομαντικός και δημιουργικός ώστε να «δραματοποιεί» το γεγονός και να του προσδίδει κάποιες φορές fiction διάσταση, ο αξέχαστος φωτορεπόρτερ άφησε πίσω του πλούσιο έργο, καλύπτοντας διάστημα σχεδόν εξήντα χρόνων.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΩΣΤΑ ΜΠΙΛΙΑΤΚΑ

Μας έλεγε: «Γέρασα και ακόμα ανεβαίνω σαν παλικαράκι στις σκάλες για να φωτογραφίζω τους ανθρώπους στο πραγματικό τους μέγεθος: μικρούς. Είναι απέραντο το μεγαλείο της ζωής, αλλά εμείς οι άνθρωποι είμαστε μικροί. Τι πρώτα να σας πω; Για τις πλημμύρες στη Βόρεια Ελλάδα, όπου έβλεπα τους ανθρώπους στις στέγες των σπιτιών, ώσπου χάνονταν από τα μάτια μου; Για τη στιγμή της καταδίκης του Παγκρατίδη, όταν φώναζε με απόγνωση και παράπονο "Είμαι αθώος"; Για την ινδή χήρα που έριξαν στην πυρά μαζί με τη σορό του άντρα της; Για τη μαυροφορεμένη γυναίκα στο νεκροταφείο της Τασκένδης; Για τους ανθρώπινους στόχους που φωτογράφιζα στο Βελιγράδι; Για το πόσο μικροί ήταν πολλοί δυνατοί του κόσμου, τουλάχιστον από αυτούς που συνάντησα;».

Πέρασαν οκτώ χρόνια από τον θάνατο του κορυφαίου, για πολλούς, φωτορεπόρτερ της Θεσσαλονίκης του 20ού αιώνα Γιάννη Κυριακίδη («έφυγε» στις 22 Φεβρουαρίου 2016), ενώ παράλληλα εφέτος συμπληρώνονται 100 χρόνια από τη γέννησή του (στις 10 Μαΐου 1924). Παραμένει «θρύλος» της Θεσσαλονίκης, έχοντας αφήσει έναν πλούτο φωτογραφιών-ντοκουμέντων σχεδόν εξήντα χρόνων, που τραβούσε με τη μαεστρία, θα 'λεγε κανείς, του αυτοδίδακτου σκηνοθέτη. Ήταν απόλυτα ρεαλιστής και με αίσθηση της «ιστορικότητας» της στιγμής που απαθανάτιζε αλλά και αρκετά ρομαντικός και δημιουργικός ώστε να «δραματοποιεί» το γεγονός και να του προσδίδει κάποιες φορές fiction διάσταση. Φωτογράφησε αλλά και τους έπεισε για την αξία του μεγάλες προσωπικότητες που σύντομα έγιναν φίλοι του: Ο Καραμανλής, ο Ανδρέας, η Μελίνα, ο Βελλίδης, ο Γκάλης, ο Σαββόπουλος, ο Μίκης και ο Μάνος. Ήταν εκεί σε μεγάλες δημοσιογραφικές αποστολές στο εξωτερικό, στη θεομηνία, στη γιορτή, στην τραγωδία, στα φώτα της ΔΕΘ, στα «ωχ» και στα «γκολ» των μυριάδων της Τούμπας, στις γυμναστικές επιδείξεις του Καυτανζογλείου αλλά και στα μαγικά του Χατζηπαναγή, στη διαδήλωση, στα παιδικά πρόσωπα της φτώχειας όπως τα παραμόρφωσε ο Βαρδάρης, στο δέος του πλήθους μπροστά στη λαμπερή Βουγιουκλάκη έτσι όπως έφτανε στο Φεστιβάλ. Πήγε στην Αμερική και στη Ρωσία και φωτογράφησε μόνος του τους πρώτους αστροναύτες (και κοσμοναύτες). Κάλυψε τους Ολυμπιακούς της Σεούλ, της Ατλάντα, της Βαρκελώνης και της Αθήνας.

Ο Γιάννης Κυριακίδης απεχθανόταν τα στερεότυπα και το τελετουργικό τέλμα σε δεξιώσεις, εκδηλώσεις, φεστιβάλ και άλλα τέτοια. Δεν σταμάτησε ποτέ να αναστατώνει δημιουργικά τους επίσημους, τα πλήθη και τους δημοσιογράφους σε κάθε άφιξή του στο «θέμα». Πάνω στη σκάλα, δίπλα στην εξέδρα, μέσα στο πλήθος, ο Γιάννης από νωρίς κέρδισε όλη την κατανόηση και τον σεβασμό, για να κάνει τη δουλειά του με τη φωτογραφική του μηχανή και τον μοναδικό του τρόπο. «Κυριακίδης είναι αυτός...» έλεγαν οι παλαιότεροι.

Πιθανόν να γεννήθηκε φωτορεπόρτερ. Πώς να εξηγήσουμε αλλιώς τα αντανάκλαστικά που έδειξε ευρισκόμενος ακόμα στην προεφηβική ηλικία, μπροστά σε ένα γεγονός που άξιζε να φωτογραφηθεί; «Στο στρατόπεδο Κόδρα», τόνιζε σε συνέντευξη που μου έδωσε, «γίνονταν οι ιππικοί αγώνες. Ξαφνικά είδα ένα άλογο να σταματά απότομα μπροστά στο εμπόδιο, να σηκώνεται με δύναμη στα δύο πόδια και να τινάζει ψηλά στον αέρα τον αναβάτη, έναν αξιωματικό. Τότε ήταν που είπα μέσα μου: "Να είχα μια φωτογραφική μηχανή για να κρατήσω αυτή τη μοναδική στιγμή". Λίγο αργότερα, στα δεκαέξι χρόνια του, βρέθηκε για πρώτη φορά με μια Kodak στα χέρια. Ήταν δώρο που πήρε με κουπόνια της εφημερίδας "Μακεδονία". Η πρώτη του φωτογραφία και αυτή

● Ο Γιώργος Σεφέρης ανακηρύσσεται επίτιμος διδάκτορας στο ΑΠΘ, 1964.

● Εκπέμπει στη Θεσσαλονίκη ο πρώτος τηλεοπτικός σταθμός στην Ελλάδα από τον χώρο της ΔΕΘ. Είναι 3 Σεπτεμβρίου 1960.

● Ο Ιωάννης της κλίμακος. Η εμβληματική φωτογραφία του Γιάννη Κυριακίδη στη ΔΕΘ.

σημαδιακή: ήταν ενός ιταλικού αεροπλάνου, το οποίο είχαν βάλει στην πλατεία Αριστοτέλους, μετά την κατάρτιση του, το 1940».

Η σοφία του πατέρα

Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη την άνοιξη του 1924. Οι γονείς του ήταν πρόσφυγες από την Τραπεζούντα και εγκαταστάθηκαν στην Καλαμαριά. Εκεί μεγάλωσε μαζί με τα άλλα δύο αδέρφια του, ένα αγόρι και ένα κορίτσι. Χρόνια δύσκολα. Ο πατέρας του, ένας άξιος άνθρωπος, δούλευε γραφίστας. Θυμάται που του έλεγε: «Το

βράδυ, παιδί μου, πριν κλείσεις τα μάτια σου, θα πας στον καθρέφτη και θα κάνεις ταμείο. Και θα λες πάντα την αλήθεια. Ακόμη και αν σε βάλουν στο εκτελεστικό απόσπασμα».

Κι άλλες φορές στη ζωή θυμήθηκε τον πατέρα του. Σ' αυτόν χρωστούσε το πάθος για να «βγει το θέμα»: «Ποτέ δεν "έφαγα πόρτα". Ποτέ δεν γύρισα πίσω χωρίς θέμα. Όλα αυτά τα νέα τότε παιδιά που είναι τώρα πια βετεράνοι, καταξιωμένοι δημοσιογράφοι κ.λπ., παρακαλούσαν να είμαι μαζί τους, γιατί το δικό μου το μάτι ήταν περισσότερο στην αφαίρεση και όχι στην πρόσθε-

1. Το στέκι ενός υπαίθριου φωτογράφου, Παραλία Θεσσαλονίκης, δεκαετία του '60.
2. Τραμ στη Θεσσαλονίκη, δεκαετία του '60.
3. Μετά την καταιγίδα. Παλιά παραλία, δεκαετία του '50.

ση. Εβλεπα πράγματα που δεν έβλεπαν οι άλλοι. Μου έλεγε ο πατέρας μου: «Θα περπατάς στον δρόμο και θα βλέπεις αυτά που δεν βλέπουν οι άλλοι. Τότε στη ζωή σου θα πας μπροστά».

Μέχρι τον βασιλιά κατέβασε από το άλογο. Τον Κωνσταντίνο. «Έτσι που καθόταν», θυμήθηκε, «πάνω στο άλογο, δεν με βόλευε να τον βγάλω φωτογραφία. Του λέω, λοιπόν: "Εξοχότατε, μήπως είναι εύκολο να κατεβείτε από το άλογο για να έχω πιο σωστή εικόνα;". Αυτό έγινε στην Πλατεία Αριστοτέλους».

«Την πρώτη επαγγελματική σας μηχανή πώς την αποκτή-

ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ ΠΑΙΧΝΙΔΙΩΝ

Το «μωρό» των Μουσείων Μπενάκη διεκδικεί την προσοχή του αθηναϊκού αλλά και του διεθνούς κοινού για να μοιραστεί τις ιστορίες των κρυμμένων θησαυρών του.

ΑΠΟ ΤΗ ΜΑΡΙΑΕΝΑ ΑΣΤΡΑΠΕΛΛΟΥ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ

Ενα κάστρο παραμυθένιο στην παραλιακή, επί της λεωφόρου Ποσειδώνος, στο Παλαιό Φάληρο, με δύο πύργους να αντιστέκονται στον αφανισμό της αρχιτεκτονικής και του ασπικού παρελθόντος της Αθήνας. Ενα από εκείνα τα κτίρια που εξάπτουν τη φαντασία και σε κάνουν να αναρωτιέσαι ποια είναι η ιστορία των ανθρώπων που έζησαν σε αυτό σε εποχές που η θάλασσα έφτανε σχεδόν μέχρι την πόρτα του. Στην περίπτωση της πρώην οικίας Κουλούρα, η απάντηση υπάρχει στη διάθεση όλων, όπως και η δυνατότητα περιήγησης στο εσωτερικό του, εκεί όπου φυλάσσεται ένας πολύτιμος θησαυρός. Πρόκειται για το Μουσείο Μπενάκη Παιχνιδιών, όπου παρουσιάζεται μέρος από την πολύτιμη συλλογή παιχνιδιών της Μαρίας Αργυριάδη (1946-2018), μία από τις δέκα καλύτερες της Ευρώπης, παρακαλώ, με αντικείμενα από την Ελλάδα αλλά και από τον υπόλοιπο κόσμο, αν και η έμφαση δίνεται στην τοπική ιστορία.

Ενα πρωτότυπο μουσείο ανοιχτό για όλους, μικρούς, μεγάλους, ειδικές ομάδες, ελληνικό και ξένο κοινό, που είναι σίγουρο ότι δεν θα αφήσει ασυγκίνητο κανέναν – κι ας ακούγεται υπερβολικό το statement. Πυκνό σε εκθέματα, με περίπου 3.500 αντικείμενα (το 90% προέρχεται από τη συλλογή Αργυριάδη που αριθμεί περί τα 20.000 παιχνίδια) τοποθετημένα σε προθήκες με χρονολογική συνέπεια αλλά με μια αφηγηματική, κατά βάση, προσέγγιση. «Η συλλογή παιχνιδιών θίγει με ρεαλισμό, ευαισθησία και ακρίβεια ζητήματα της ιστορίας και της εξέλιξης σε ό,τι αφορά στο παιδί μέσα στον κύκλο του χρόνου. Και βέβαια

αφηγείται πολλές ιστορίες» θα πει η Μαίρη Βέργου, υπεύθυνη του Μουσείου Μπενάκη Παιχνιδιών μαζί με τη Νόρα Χατζοπούλου.

Μικρογραφημένοι κόσμοι και κοινωνικές τάσεις

Από τα παιχνίδια της αρχαιότητας, με παλαιότερο όλων μια κουκουβάγια-σείστρο (14ο αι. π.Χ.) από την Κύπρο, μια πρώιμη μορφή κουδουνίστρας, ως τα παιχνίδια της δεκαετίας του '70 που θεωρούνται το έτερο χρονολογικό ορόσημο των εκθεμάτων – αν και παρουσιάζεται και ένα χειροποίητο τζιπ που έφτιαξε ένας παππούς για την εγγονή του στις αρχές του 2000

κατ' εικόνα και ομοίωση του οχήματος που οδηγούσε ο στρατηγός Πάτον με τον αγαπημένο αρκούδο της Μαρίας Αργυριάδη να το οδηγεί –, στους δύο ορόφους του μουσείου (ισόγειο και υπόγειο) εκτυλίσσονται

Εύλινο κουνιστό αλογάκι (Αγγλία, 1924). Ήταν δώρο του Ελευθερίου Βενιζέλου στον εγγονό του, Λευτεράκη, για τα γενέθλιά του.

Μαριονέτες και κούκλες από κουκλοθέατρα της Ευρώπης και της Κίνας. Στη μέση κούκλες του αγγλικού κουκλοθεάτρου «Punch and Judy» (γύρω στη δεκαετία του 1880).

Εξωτερική άποψη του μουσείου επί της λεωφόρου Ποσειδώνος, στο κτίριο που θυμίζει πύργο παραμυθιού.

πολλές ιστορίες, όχι μόνο τύπων παιχνιδιών αλλά και κοινωνικών τάσεων. Παιχνίδια-απόρροια των ελληνικών εθίμων στον κύκλο του χρόνου στην ύπαιθρο αλλά όχι μόνο, από τις αυτοσχέδιες κουτσούνες ως την κούκλα-νύφη, το πρώτο δώρο της νονάς στη βαφτισήρα της, στο θέατρο σκιών αλλά και στις αριστουργηματικές μινιατούρες σερβίσιων και επίπλων για τα πιο προνομιούχα κορίτσια (απίθανη μια μικρογραφία γυάλινης βιτρίνας που ανήκε στη βασίλισσα Ολγα), «τα παιχνίδια αντανακλούν τις αξίες της κοινωνίας κάθε εποχής, είναι ένας μικρογραφημένος κόσμος στα μέτρα του παι-

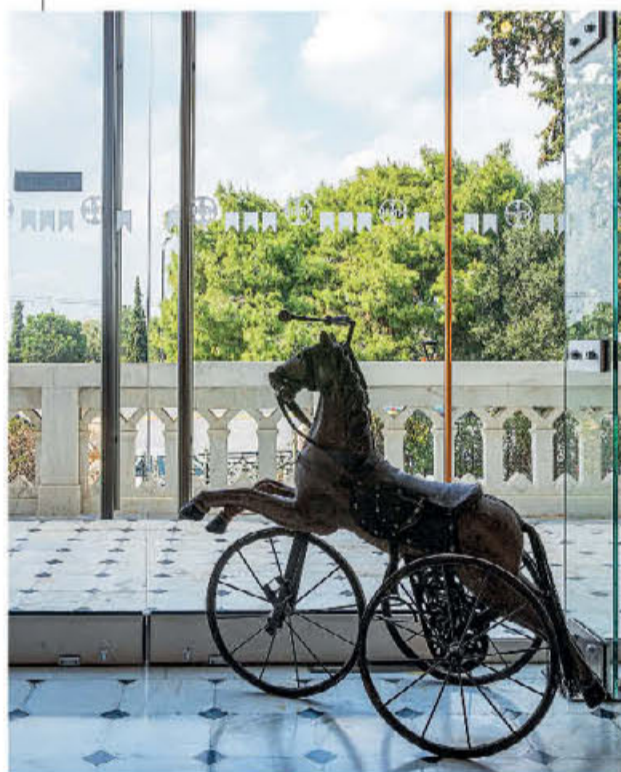
διού» όπως θα πει η Μαίρη Βέργου. Ενα πρώτο σχετικό δείγμα, το υπερμέγεθες κουκλόσπιτο της σκισσογράφου, σκηνογράφου-ενδυματολόγου Ελλης Σολομωνίδου-Μπαλάνου «La Maison De Gaulle», η πιο πρόσφατη δωρεά που έγινε στο μουσείο. Βρίσκεται στο ισόγειο και είναι ένα δαιδαλώδες αστικό σπίτι σε πλήρη ανάπτυξη, με τα δωμάτια των μελών της οικογένειας, όπως βεβαίως και της υπηρέσιας – η ρωσίδα μαγείρισσα Σόνια έχει στο μικρό της δωμάτιο την μπαλαλάικα και τη ματριόσκα της. Ξεκίνησε να το φτιάχνει και να το διακοσμεί το 1940, όταν ήταν εννέα ετών, και

● Θεατρική κούκλα από σύγχρονα υλικά και παλαιά στοιχεία κοστούμιών. Έργο του σκηνογράφου Διονύση Φωτόπουλου (1985).

● Οι άνθρωποι του Μουσείου Μπενάκη που οργανώνουν τη νέα τροχιά του. Οι υπεύθυνες του Μουσείου Μπενάκη Παιχνιδιών, Μαίρη Βέργου (αριστερά) και Νόρα Χατζοπούλου (δεξιά), πλαισιώνουν τον επιστημονικό διευθυντή του Μουσείου Μπενάκη, Γιώργη Μαγγίνη, και την υπεύθυνη εκπαιδευτικών προγραμμάτων, Αναστασία Φωτοπούλου.

● Αλογο-ποδήλατο από ξύλο και σίδερο (Ευρώπη, 20ός αιώνας).

και με την καθημερινή ζωή, με την τέχνη, την επιστήμη, την τεχνολογία. Σε αυτό το πλαίσιο υπάρχουν ορισμένα αντικείμενα εκτός προθηκών που μπορούν να τα πιάσουν στα χέρια τους.

Σε νέα τροχιά

Κι όμως, πρόκειται για ένα αφανές μουσείο το οποίο δεν είναι ευρέως γνωστό στον κόσμο, πόσο μάλλον να έχει γίνει σημείο αναφοράς – έστω στα νότια προάστια. Ξεκίνησε τη λειτουργία του τον Οκτώβριο του 2017 και ίσα που πρόλαβε να συστηθεί στο κοινό της Αθήνας και των περιχώρων της αλλά και να διοργανώσει την περιοδική έκθεση με τίτλο «Παραδοσιακές κούκλες και παιχνίδια από την Ιαπωνία» (2019) με την ιαπωνική πρεσβεία, προτού υποστεί τις συνέπειες της πανδημίας και των απανωτών lockdowns μαζί με τα υπόλοιπα μουσεία της χώρας. Οι άνθρωποι του Μπενάκη έχουν βάλει σκοπό να το αλλάξουν αυτό, να καταστήσουν ορατό «το μωρό» των ιστορικών Μουσείων Μπενάκη και να το κάνουν να σφύζει από ζωή. Αφενός λοιπόν θα ενεργοποιηθεί ο ένας από τους

δύο πύργους του – μελλοντικά το σχέδιο είναι να συμβεί το ίδιο και με τον δεύτερο –, σε αυτό το κτίριο εκλεκτικιστικού ρυθμού από τα τέλη του 19ου αιώνα που ήταν αρχικά η οικία του Σπυρίδωνα Δεσποζίτου, μετά έγινε «αναρρωτήριο-υδροθεραπευτήριο» του ιατρού Γεωργίου Μηλιαρέση και στη συνέχεια ανήκε στον Αθανάσιο και τη Βέρα Κουλούρα. Η τελευταία το κληροδότησε στο Μπενάκη τη δεκαετία του '70 και έγιναν ορισμένες εργασίες για τη μετατροπή του σε μουσείο, όμως ο χαρακτήρας του διατηρείται, ο δε χώρος υποδοχής-έκδοσης ειστηρίων παραμένει ίδιος, ενώ εμφανίστηκαν και οι οροφωγραφίες του ύστερα από εργασίες αποκατάστασης που πραγματοποιήθηκαν την περίοδο 2012-2015 (με ΕΣΠΑ 2007-2013). Ο πύργος θα φιλοξενήσει συλλογές που χρονολογούνται από τα τέλη του 19ου αιώνα, «καθένα από τα οποία θα έχει τη δική του ιδιαίτερη, προσωπική ιστορία, γιατί είναι κάτι στο οποίο δίνουμε ιδιαίτερη σημασία» σημειώνει η Νόρα Χατζοπούλου. Θα είναι μια ευκαιρία να ανεβαίνουν οι

η μητέρα της την κατήυθνε προς αυτή τη δραστηριότητα για να αποσπάσει την προσοχή της από τον πόλεμο και μέσα στις δεκαετίες έως και το 2021, οπότε και ολοκληρώθηκε, πρόσθετε δωμάτια και διακοσμητικά στοιχεία για να εμπλουτίσει την οικιστική σάγκα της οικογενείας Ντε Γκωλ, με πατριάρχη έναν επινοημένο ήρωα-απόγονο του στρατηγού, για τον οποίο άκουγε στο ραδιόφωνο την περίοδο του πολέμου. «Είναι ένας μικρόκοσμος που αντικατοπτρίζει την ιστορία της ελληνικής αστικής οικογένειας. Ένα παιχνίδι που έγινε χόμπι και μια απόδειξη ότι το παιχνίδι μάς αφορά όλους, όποιες και

αν είναι οι καταβολές μας» θα πει η Μαίρη Βέργου. Κάθε μεγάλος θα θυμηθεί το παιδί που ήταν (προσωπική... μαντλέν οι «Φιλεναδίδες» στα μικροσκοπικά κουτιά-κρεβάτια τους, με το εμπορικό σήμα της ΕΛ Γκρέκο). Πέρα από τους όποιους συναισθηματισμούς, η επίσκεψη είναι μια επιμορφωτική εμπειρία. Ας πούμε, για παράδειγμα, για τη γνωριμία με τις τσόχινες κούκλες Lenčí με τις εκπληκτικές, αληθοφανείς παιδικές εκφράσεις (αθώα έκπληξη, πονηριά, μωτρωμένο πρόσωπο) που βρίσκουμε διάσπαρτες στο μουσείο. Τις πρωτοδημιούργησε στο Τορίνο η Ελενα Σκαβίνι στις πρώ-

τες δεκαετίες του 20ού αιώνα και η τεχνονωσία της μεταφέρθηκε στην Ελλάδα χάρη σε μια καθηγήτρια της Παπαστρατείου Σχολής. Ή για το «Κουκλοθέατρο της Αντίστασης» του Νίκου Ακίλλου τη δεκαετία του '40, ο οποίος έδινε παραστάσεις για να εμψυχώσει τους αντάρτες στα βουνά με τα ανδρείκελα των Χιτλερίδη και Μισιλίνη. Φαντάζομαι ότι ένα παιδί θα τρελαθεί από τα οπτικά ερεθίσματα, αν και σε κάθε περίπτωση θα έχει ενδιαφέρον να δει κανείς τις αντιδράσεις του σε ένα περιβάλλον με ανοικία, ως επί το πλείστον, αντικείμενα που όμως σε προκαλούν να αποκτήσεις απτική σχέση

μαζί τους. Δεν είναι εφικτό, εκτός και αν συμμετέχουν σε κάποιο από τα εκπαιδευτικά προγράμματα που πραγματοποιούνται από την υπεύθυνη του Μουσείου Μπενάκη Παιχνιδιών επί του θέματος, Αναστασία Φωτοπούλου. «Αφορούν όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, τα ειδικά σχολεία, δομές προσφύγων, ομάδες με προβλήματα όρασης, ενώ θα ξεκινήσει και ένα πρόγραμμα για άτομα με άνοια που θα αφορά όλα τα παραρτήματα του Μπενάκη. Στο συγκεκριμένο μουσείο γίνεται μια πρώτη γνωριμία, η καλλιέργεια της ιδέας ότι το παιχνίδι μπορεί να είναι πολλά πράγματα και να έχει σχέση